

Ketenaanpak bij de bloemenveilingen

Samen met kaas en windmolens behoren bloemen en planten tot de vaandel dragers van Hollands Glorie. Achter de bos tulpen op tafel en de verbena die dit voorjaar weer wordt geplant, gaat de sierteeltketen schuil. Sierteelt betreft bloemen en planten. Verkoop en distributie van bloemen en planten verloopt via de sierteeltveilingen. In de volksmond beter bekend onder de naam bloemenveilingen. De veilingen zijn coöperaties waarin kwekers hun afzet organiseren. De Nederlandse bloemenveilingen zijn wereldwijd toonaangevend. Een groot deel van de internationale handel in snijbloemen en kamerplanten loopt via Nederland

Kees Peereboom

Er zijn twee bloemenveilingen in Nederland: FloraHolland en Plantion. FloraHolland is gevestigd op vijf locaties en Plantion op één locatie. Elke vestiging heeft zijn eigen couleure locale en zijn eigen aanpak. Het is bijzonder dat in een sector sprake is van zes locaties. 'Locatiedenken' heeft plaatsgemaakt voor gezamenlijk denken. Voorbeelden hiervan zijn de introductie van een gezamenlijke kar (fusiekar) en de arbocatalogus. Dit artikel gaat in op de ontwikkeling van de arbocatalogus en de bredere ontwikkelingen in de sector. De arbocatalogus voor de bloemenveilingen is te vinden via www.arbocatalogus-bloemenveilingen.nl.

Winst

Het opstellen van de arbocatalogus is één onderdeel van de bredere ontwikkeling in de sierteeltketen om arbeidsomstandigheden

gezamenlijk en systematisch op te pakken. In 2009 zorgde de keten ervoor dat de bestaande bloemenkarren werden omgebouwd tot één uniform type. Inmiddels worden de 240.000 stapelwagens ook omgebouwd tot één uniforme fusiekar. De vraag hoe dan het beste gewerkt kan worden met deze fusiekar is een aanleiding geweest voor tot het ontwikkelen van de arbocatalogus.

Daarnaast is door de kwekers (Stigas en het Productschap Tuinbouw), bloemengroothandels (VGB), transportsector (Gezond Transport) en tuincentra (Tuinbranche Nederland) een gezamenlijk ketenproject opgestart. Als er afspraken worden gemaakt over hoe hoog een fusiekar beladen mag worden in de veilingen, zijn ook afspraken met kwekers en vervoerders van belang. In iedere schakel van de keten wordt immers met dezelfde kar gewerkt. Vhp ergonomie

onderzoekt hoe de verschillende onderdelen van de sierteeltketen – wat betreft fysieke belasting – elkaar beïnvloeden. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen bijdragen aan het maken van afspraken in de arbocatalogi. Zonder het bestaan van de catalogi was dit keteninitiatief (nog) niet van de grond gekomen.

Protocolen goede werktechniek

Een aantal handelingen komt vaak voor. Dit komt omdat niet alleen de processen, maar ook de middelen waarmee wordt gewerkt, overeenkomen. Zo staan bloemen en planten in fusten (bakken en emmers) die op alle locaties worden gebruikt. Ook de karren waarmee gewerkt wordt zijn overeenkomstig. In veel arbocatalogi zijn voor fysieke belasting generieke afspraken gemaakt. Een voorbeeld van een dergelijke afspraak is dat er maximaal 23 kilo mag worden getild onder ideale omstandigheden. Vanwege de overeenkomsten hebben de bloemenveilingen – voor 22 veel voorkomende fysiek zware handelingen – specifieke instructies gemaakt. Deze protocollen staan in de arbocatalogus. Ze bevatten veel foto's en weinig tekst waardoor ze direct en makkelijk toepasbaar zijn. Goede en foute werksituaties worden met smileys aangeduid (zie afbeeldingstrip).

Dieselmotorenemissie

Binnen de bloemenveilingen is dieselrook (DME) een issue. Vrachtwagens rijden af en aan. In enkele veilingen rijden vrachtwagens in delen van de gebouwen. In andere veilingen zijn laad- en losplaatsen waardoor ze het gebouw niet in komen. Kortom: de

Stapelwagens in Aalsmeer

blootstelling aan DME verschilt nogal per veiling. Daarnaast hanteren veilingen niet altijd dezelfde aanpak. Aanvankelijk werd de arbocatalogus zo opgesteld dat de nadruk lag op een aanpak per locatie. De Arbeidsinspectie stelde echter een bron-aanpak als centrale doelstelling voor. Uitsluitend het verbeteren van de ventilatie bij de veilingen bijvoorbeeld, was voor de Arbeidsinspectie niet afdoende. Ze eisten een doelstelling waarin de maximale blootstelling aan dieselrook wordt benoemd. Gestreefd wordt naar een uiteindelijk blootstelling van nul. Een praktische doelstelling is dat in een gebouw de blootstelling niet hoger is dan in een gemiddelde buitensituatie. De totstandkoming van de arbocatalogus heeft ertoe geleid dat veilingen een gezamenlijke doelstelling hebben geformuleerd door de verschillende plannen van aanpak naast elkaar te leggen.

Digitalisering

Net als in veel andere arbocatalogi zijn de bloemenveilingen gestart met twee onderwerpen, in dit geval fysieke belasting en DME. Dit jaar komt het onderwerp beeldschermwerk daarbij. Hierdoor wordt de doelgroep voor de arbocatalogus aanmerkelijk verbreed. Er werken veel beeld-

schermwerkers in de bloemenveilingen. Niet alleen op kantoor maar ook op de vloer wordt met beeldschermen gewerkt (bijvoorbeeld door keurmeesters). Met het toevoegen van beeldschermwerk kijken de bloemenveilingen verder dan de huidige stand van de techniek. In de toekomst wordt steeds vaker draadloos gewerkt en dat zal de nodige consequenties hebben voor werkplekken en arbeidsomstandigheden. Een voorbeeld daarvan is de opkomst van de smartphones en tablets. In plaats van beeldschermwerk wordt daarom de term 'digitalisering van arbeid' gebruikt.

PSA

Recent onderzoek binnen Flora Holland toont aan dat psychosociale arbeidsbelasting (PSA) extra aandacht verdient. Het gaat dan om plezierig werken met collega's, maar ook elkaar aanspreken op gedrag en zorgen dat iedereen zich veilig voelt op zijn werk. Deze issues staan hoog op de agenda. Afspraak is om PSA met prioriteit op te nemen in de arbocatalogus. Het gaat dan niet alleen om het verstrekken van informatie, maar ook om tools voor leidinggevendenden. De communicatie en stijl van leidinggeven spelen daarin een belangrijke rol.

In de arbocatalogus wordt het grote thema PSA in tweeën gesplitst. Werkdruk is één onderwerp en seksuele intimidatie, agressie en geweld en pesten is het andere onderwerp. Agressie en geweld, seksuele intimidatie en pesten worden in 2011 nog toegevoegd. Werkdruk komt in 2012 aan bod. De uitkomsten van het medewerkersonderzoek dienen als benchmark. Gekeken wordt welke informatie al bekend is, welke middelen ingezet en welke instrumenten toegepast worden. Erg effectief is het scannen van andere arbocatalogi. De website van Arboportaal (www.arboportaal.nl) biedt een mooi doorkijkje. Zo is er veel gedaan in de zorg, politie, brandweer, ambulancepersoneel, horeca en recreatie. Nieuwe methoden worden niet ontwikkeld, maar bestaande toepassingen aangepast. Materiaal is er voldoende, de aandacht moet vooral besteed worden aan de 'look & feel' en 'tone of voice' om het bloemenveiling eigen te maken.

Kees Peereboom is directeur van vhp ergonomie www.vhp-ergonomie.nl en is betrokken bij vijftien arbocatalogi, waaronder de arbocatalogus bloemenveilingen. vhp-ergonomie maakt deel uit van het netwerk van De Goede Praktijk (www.degoedepraktijk.nl).